प्रदेश राजपत्र

प्रदेश नं. २, प्रदेश सरकारद्वारा प्रकाशित

खण्ड५)जनकपुरधाम, कार्तिक २३ गते,२०७८ साल(अतिरिक्ताङ्क११(क)

भाग १

प्रदेश सरकार

कानून, न्याय तथा प्रदेश सभा मामिला मन्त्रालय

सम्वत् २०७८ सालको ऐन नं. ०४

प्रदेश कृषि विश्वविद्यालय सम्बन्धी व्यवस्था गर्न बनेको अध्यादेश

प्रस्तावनाः प्रादेशिक व्यवस्थापनमा उच्च स्तरीय कृषि जनशक्ति तयार गर्न कृषि तथा पशु विज्ञान अध्ययन तथा अनुसन्धानलाई

समय सापेक्ष व्यापक, व्यावहारिक र स्तरीय बनाउन तत्काल कृषि विश्वविद्यालय सम्वन्धी कानूनी व्यवस्था गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

नेपालको संविधानको धारा २०२ को उपधारा (१) बमोजिम प्रदेश सरकार, प्रदेश मन्त्रिपरिषद्‌को सिफारिसमा प्रदेश प्रमुखद्वारा यो अध्यादेश जारी भएको छ ।

परिच्छेद– १

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः (१) यस अध्यादेशको नाम "प्रदेश कृषि विश्वविद्यालय अध्यादेश, २०७८" रहेकोछ।

२) यो अध्यादेश तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषाः विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस अध्यादेशमा;-

(क) "विश्वविद्यालय" भन्नाले दफा ३ को उपदफा (१) बमोजिमको कृषि विश्वविद्यालय सम्झनु पर्छ ।

(ख) "कुलपति" भन्नाले दफा १७ बमोजिमको कुलपति सम्झनुपर्छ ।

(ग) "सहकुलपति" भन्नाले दफा १८ बमोजिमको सह-कुलपति सम्झनुपर्छ ।

(घ) "कार्यकारी परिषद्" भन्नाले दफा १३ बमोजिमको कार्यकारी परिषद् सम्झनुपर्छ।

(ङ) "उपकुलपति" भन्नाले दफा १९ बमोजिमको उपकुलपति सम्झनुपर्छ ।

(च) "डीन" भन्नाले संकायको प्रमुख सम्झनु पर्छ ।

(छ) "तोकिएको" वा "तोकिए बमोजिम" भन्नाले यो अध्यादेश अन्तर्गत बनेका नियममा तोकिएको वा तोकिए बमोजिम सम्झनुपर्छ।

(ज) "निर्देशक" भन्नाले अनुसन्धान केन्द्रको प्रमुख सम्झनु पर्छ ।

(झ) "अनुसन्धान केन्द्र" भन्नाले दफा २५ बमोजिमको अनुसन्धान केन्द्र सम्झनुपर्छ।

(ञ) "महाविद्यालय" भन्नाले दफा २७ बमोजिम स्थापित विश्वविद्यालयको महाविद्यालयहरु सम्झनु पर्छ ।

(ट) "संकाय" भन्नाले दफा २४ बमोजिमको संकाय सम्झनुपर्छ।

(ठ) "मन्त्रालय" भन्नाले प्रदेश सरकारको सामाजिक विकास मन्त्रालय सम्झनुपर्छ ।

(ड) "प्राज्ञिक परिषद्" भन्नाले दफा ११ बमोजिमको प्राज्ञिक परिषद् सम्झनु पर्छ ।

(ढ) "विद्यापरिषद्" भन्नाले दफा २६ बमोजिमको समिति सम्झनुपर्छ।

(ण) "पदपूर्ति समिति" भन्नाले दफा १५ बमोजिम सेवा आयोग सम्झनुपर्छ।

(त) "सभा" भन्नाले दफा ८ बमोजिमको विश्वविद्यालय सभा सम्झनुपर्छ।

(थ) "शिक्षक" भन्नाले विश्वविद्यालयमा शिक्षण गर्ने वा अनुसन्धान कार्यमा संलग्न प्राध्यापक, सह-प्राध्यापक तथा उप-प्राध्यापक सम्झनु पर्छ ।

परिच्छेद-२

विश्वविद्यालयको स्थापना तथा काम, कर्तव्य र अधिकार

३. प्रदेश विश्वविद्यालयः (१) प्रदेश नम्बर दुईमा प्रदेश कृषि विश्वविद्यालय स्थापना गरिनेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम स्थापना भएको विश्वविद्यालयको केन्द्रीय कार्यालय सप्तरी जिल्लाको राजविराजमा रहनेछ ।

४. विश्वविद्यालय स्वशासित संस्था हुनेः (१) विश्वविद्यालय अविच्छिन्न उत्तराधिकारवाला एक स्वशासित र सङ्गठित संस्था हुनेछ ।

(२) विश्वविद्यालयको सबै काम कारवाहीको निमित्त आफ्नो एउटा छुट्टै छाप हुनेछ ।

(३) विश्वविद्यालयले व्यक्ति सरह चल, अचल सम्पत्ति प्राप्त गर्न, उपभोग गर्न, बेचविखन गर्न वा अन्य किसिमले व्यवस्था गर्न सक्नेछ ।

(४) विश्वविद्यालयले व्यक्ति सरह आफ्नो नामबाट नालिस उजुर गर्न र विश्वविद्यालय उपर पनि सोही नामबाट नालिस उजुर लाग्न सक्नेछ ।

(५) विश्वविद्यालयले व्यक्ति सरह करार गर्न, करार बमोजिम अधिकार प्रयोग गर्न तथा दायित्व निर्वाह गर्न सक्नेछ।

५. विश्वविद्यालयको काम, कर्तव्य र अधिकार: विश्वविद्यालयको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ;-

(क) उच्च शिक्षाको विकास गर्नको लागि तोकिए बमोजिमका विभिन्न शिक्षण, प्रशिक्षण र अनुसन्धानको व्यवस्था र सञ्चालन गर्न सङ्काय, अनुसन्धान केन्द्र व्यवस्था गर्ने र सोको रेखदेख तथा निरीक्षण गर्ने ।

(ख) महाविद्यालयहरूबाट तोकिएको उच्च शिक्षा हासिल गर्ने विद्यार्थी, प्रशिक्षार्थी वा अनुसन्धानकर्तालाई तोकिए बमोजिमको प्रमाण पत्र दिने र विशिष्ट व्यक्तिलाई मानार्थ उपाधि प्रदान गर्ने ।

(ग) स्वदेशी वा विदेशी विश्वविद्यालय वा शैक्षिक संस्थासँग सम्बन्ध कायम गर्ने ।

(घ) प्रचलित कानून बमोजिम स्वदेशी वा विदेशी प्राज्ञिक, शैक्षिक वा अन्य संस्था र व्यक्तिबाट आर्थिक सहयोग प्राप्त गर्ने तथा शैक्षिक कार्यक्रमहरूको आदान प्रदान गर्ने।

(ङ) छात्रवृत्ति, पदक र पुरस्कारहरू प्रदान तथा आवश्यकता अनुरुप व्यवस्था गर्ने ।

(च) विश्वविद्यालय अन्तर्गत विभिन्न खेलकूद तथा कल्याणकारी कार्यक्रमको व्यवस्था र सञ्चालन गर्ने।

(छ) विश्वविद्यालयलाई आवश्यक पर्ने नियम बनाउने ।

(ज) विश्वविद्यालयसँग सम्बन्धित अन्य कामहरू गर्ने ।

परिच्छेद-३

विश्वविद्यालयको संगठनको स्वरुप

६. विश्वविद्यालयको संगठनः विश्वविद्यालयको संगठन देहाय बमोजिम हुनेछ र यिनीहरुको सामूहिक रूप नै विश्वविद्यालयको स्वरूप हुनेछ;-

(क) विश्वविद्यालय सभा,

(ख) कार्यकारी परिषद्,

(ग) प्राज्ञिक परिषद,

(घ) सङ्काय,

(ङ) विद्या परिषद,

(च) महाविद्यालयहरू,

(छ) अनुसन्धान केन्द्र र फार्म केन्द्र,

(ज) अन्य निकायहरू ।

७. विश्वविद्यालयका पदाधिकारीः विश्वविद्यालयमा देहाय बमोजिमका पदाधिकारीहरू रहने छन्ः-

(क) कुलपति,

(ख) सहकुलपति,

(ग) उपकुलपति,

(घ) रजिष्ट्रार,

(ङ) डीन,

(च) निर्देशक,

(छ) प्राचार्यहरू,

(ज) तोकिएका अन्य पदाधिकारीहरू ।

८. विश्वविद्यालय सभाको गठनः (१) विश्वविद्यालयमा सर्वोच्च निकायको रूपमा एक विश्वविद्यालय सभा रहनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमका सभाको गठन देहाय बमोजिम हुनेछ;-

(क) सहकुलपति **-अध्यक्ष**

(ख) विश्वविद्यालयको केन्द्रीय कार्यालय रहेको निर्वाचन क्षेत्रको प्रदेश सभा सदस्य **-सदस्य**

(ग) उपकुलपति **-सदस्य सचिव**

(घ) सदस्य, प्रदेश नीति तथा योजना आयोग (शिक्षा हेर्ने) **-सदस्य**

(ङ) विश्वविद्यालयको केन्द्रीय कार्यालय रहेको स्थानीय तह प्रमुख **-सदस्य**

(च) सचिव, प्रदेश सामाजिक विकास मन्त्रालय **-सदस्य**

(छ) सचिव, प्रदेश अर्थ मन्त्रालय **-सदस्य**

(ज) सचिव, प्रदेश कृषि सम्बन्धी मन्त्रालय **-सदस्य**

(झ) कृषक प्रतिनिधि मध्येबाटमनोनित एक जना **-सदस्य**

(ञ) सङ्काय प्रमुखहरू मध्येबाट मनोनित दुई जना **-सदस्य**

(ट) प्राचार्यहरू मध्येबाट मनोनित दुई जना **-सदस्य**

(ठ) कृषि विषयमा ख्याति प्राप्त विद्धानहरू मध्येबाट मनोनित एक जना महिला सहित तीन जना **-सदस्य**

(ड) कृषि उद्योगी तथा व्यापारी मध्येबाट मनोनित एक जना महिला सहित दुई जना **-सदस्य**

(ढ) चन्दा दाताहरु मध्येबाट मनोनित एक जना **-सदस्य**

(३) उपदफा (२) को खण्ड (झ), (ञ), (ट), (ठ), (ड) र (ढ) बमोजिमका सदस्यहरूको मनोनयन उपकुलपतिको सिफारिसमा सहकुलपतिबाट हुनेछ।

(४) मनोनीत सदस्यहरूको पदावधि चार वर्षको हुनेछ ।

तर मनोनीत सदस्य जुन हैसियतमा मनोनित भएको हो, त्यसरी मनोनित हुँदाको पदमा कायम नरहेमा स्वतः सभाको सदस्य रहने छैन ।

९. <u>सभाको बैठकः</u> (१) सभाको बैठक सामान्यतया वर्षको दुई पटक बस्नेछ ।

तर आवश्यक परेमा सभाको विशेष बैठक बोलाउन सकिनेछ ।

(२) सभाको बैठकको अध्यक्षता सभाको अध्यक्षले गर्नेछ ।

(३) सभाको सम्पूर्ण सदस्य सङ्ख्याको पच्चास प्रतिशत सदस्यहरू उपस्थित भएमा बैठकको लागि गणपूरक सङ्ख्या पुगेको मानिनेछ ।

(४) सभाको बैठक सभाको अध्यक्षले तोकेको मिति, समय र स्थानमा सदस्य सचिवले बोलाउनेछ ।

(५) सभाको बैठकको निर्णय प्रमाणित सभाको अध्यक्ष र सदस्य सचिवले गर्नेछ ।

(६) उपकुलपतिले सभाको निर्णय वा आदेशको अभिलेख गरी राख्नुपर्नेछ ।सो निर्णयको एक प्रति कुलपति समक्ष पठाउनु पर्नेछ ।

(७) सभाको बैठकको अन्य कार्यविधि सभा आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

१०. <u>सभाको काम, कर्तव्य र अधिकारः</u> (१) सभाको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ;-

(क) विश्वविद्यालयको नीति निर्धारण गर्ने,

(ख) विश्वविद्यालयले प्रदान गर्ने उपाधिको व्यवस्थापन गर्ने,

(ग) विश्वविद्यालय र सो अन्तर्गतका निकायहरुलाई मार्ग दर्शन गर्ने,

(घ) विश्वविद्यालयको दीर्घकालीन योजना, वार्षिक बजेट र कार्यक्रम स्वीकृत गर्ने,

(ङ) विश्वविद्यालय अन्तर्गत अध्ययन, अनुसन्धान र प्रशिक्षण हुने विषयहरूको पाठ्यक्रम निर्धारण गर्ने,

(च) विश्वविद्यालयमा अध्ययन, अध्यापन र अनुसन्धान गरिने विषयहरूमा भर्ना हुन चाहिने योग्यता र भर्ना हुने आधार तोक्ने,

(छ) विश्वविद्यालय सम्बन्धी नियम पारित गर्ने,

(ज) अनुसन्धान सम्बन्धी नीति निर्धारण गर्ने,

(झ) विश्वविद्यालय र मातहत निकायको वार्षिक प्रतिवेदन माथि छलफल गर्ने र कार्यक्रमको मूल्याङ्कन गर्ने,

(ञ) विश्वविद्यालय तथा अन्तर्गत निकायको शैक्षिक तथा प्रशासनिक कामको लागि आवश्यक शिक्षक तथा कर्मचारीको दरवन्दी स्वीकृत गर्ने,

(ट) विश्वविद्यालयको प्राज्ञिक परिषद्ले गरेका सिफारिस तथा निर्णयहरू कार्यान्वयनको लागि अनुमोदन गर्ने वा निर्देशन दिने,

(ठ) आवश्यकता अनुसार विशेष समिति र आयोगको गठन गर्ने ।

(ड) तोकिए बमोजिम अन्य कामहरू गर्ने ।

परिच्छेद-४

प्राज्ञिक परिषद्को गठन

११. प्राज्ञिक परिषद गठनः (१) विश्वविद्यालयको प्राज्ञिक निकायको रूपमा काम गर्न देहायका सदस्यहरू भएको एउटा प्राज्ञिक परिषद् हुनेछ;-

(क) उपकुलपति -अध्यक्ष

(ख) सङ्कायका डीनहरू -सदस्य

(ग) प्राचार्यहरू मध्येबाट दुई जना -सदस्य

(घ) अनुसन्धान केन्द्रका निर्देशकहरू- सदस्य

(ङ) सङ्कायका डीनहरू मध्येबाट उपकुलपतिले तोकेको -सदस्य सचिव

(२) उपदफा (१) को खण्ड (ग) बमोजिमका सदस्यहरूको मनोनयन उपकुलपति बाट चार वर्षको लागि हुनेछ ।

(३) बैठकको निर्णयको सभा अध्यक्ष र सदस्य-सचिवले प्रमाणित गर्नेछ ।

१२. प्राज्ञिक परिषद्को काम, कर्तव्य र अधिकारः प्राज्ञिक परिषद्को काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ;-

(क) विश्वविद्यालयले प्रदान गर्ने उपाधिको व्यवस्थापन गर्ने,

(ख) विश्वविद्यालय अन्तर्गत अध्ययन, अनुसन्धान र प्रशिक्षण हुने विषयहरूको पाठ्यक्रम निर्धारण गर्ने,

(ग) परीक्षा सम्बन्धी कार्यहरूको व्यवस्थापन गर्ने,

(घ) विश्वविद्यालयमा अध्ययन, अध्यापन र अनुसन्धान गरिने विषयहरूमा भर्ना हुन चाहिने योग्यता र भर्ना हुने आधार तोक्ने,

(ङ) प्राज्ञिक विषयमा कार्यकारी परिषद्लाई राय सल्लाह दिने,

(च) अनुसन्धान सम्बन्धी नीति निर्धारण गर्ने,

(छ) मानार्थ उपाधिको व्यवस्था गर्ने,

(ज) शिक्षण र अनुसन्धानको स्तर निर्धारण गर्ने,

(झ) शैक्षिक कार्यक्रमको मूल्याङ्कन गर्ने,

(ञ) आवश्यकता अनुसार विशेष समिति र आयोगको गठन गर्ने,

(ट) तोकिए बमोजिम अन्य कामहरू गर्ने ।

परिच्छेद-५
कार्यकारी परिषद्

१३. कार्यकारी परिषद्को गठनः (१) विश्वविद्यालयको कार्यकारी निकायको रूपमा काम गर्न देहायका सदस्यहरू भएको कार्यकारी परिषद् हुनेछ;-

(क) उपकुलपति -अध्यक्ष

(ख) शिक्षा महाशाखा प्रमुख, सामाजिक विकास मन्त्रालय - सदस्य

(ग) विश्वविद्यालयका शिक्षकहरू मध्येबाट उपकुलपतिको सिफारिसमा सहकुलपति द्वारा मनोनित दुईजना -सदस्य

(घ) रजिष्ट्रार -सदस्य सचिव

(२) बैठकको निर्णय सभाको अध्यक्ष र सदस्य-सचिवले प्रमाणित गर्नेछ ।

(३) बैठक सम्बन्धि कार्यविधि परिषद आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

१४. कार्यकारी परिषद्को काम, कर्तव्य र अधिकारः कार्यकारी परिषद्को काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ;-

(क) सभाको निर्णयहरू कार्यान्वयन गर्ने,

गराउने,

(ख) विश्वविद्यालयको वार्षिक कार्यक्रम, बजेट, प्रगति विवरण, लेखा परीक्षण प्रतिवेदन, अन्य प्रतिवेदन र प्रस्तावहरू तयार गरी स्वीकृति वा अनुमोदनको लागि सभामा पेश गर्ने,

(ग) विश्वविद्यालयको चल, अचल सम्पत्तिको सञ्चालन, संरक्षण र रेखदेख गर्ने,

(घ) विश्वविद्यालयको लागि प्रदान गरिएका आर्थिक तथा अन्य सहयोग ग्रहण गर्ने,

(ङ) विश्वविद्यालयको चल, अचल सम्पत्तिको हक हस्तान्तरण गर्न वा कुनै सम्झौता, करार वा ठेक्का पट्टा गरी दिने/लिने,

(च) विद्यार्थी शुल्क निर्धारण गर्ने,

(छ) नियमको मस्यौदा बनाई स्वीकृतिको लागि सभामा पेश गर्ने र सभाबाट स्वीकृत भएपछि लागू गर्ने,

(ज) विश्वविद्यालयका शिक्षक तथा कर्मचारीहरूको दरबन्दी तोक्ने र पदपूर्ति समितिको सिफारिसमा नियुक्ति र बढुवा गर्ने,

(झ) तोकिए बमोजिम अन्य कामहरू गर्ने ।

परिच्छेद-६
पदपूर्ति समिति सम्बन्धी व्यवस्था

१५.पदपूर्ति समितिः (१) विश्वविद्यालयका शिक्षक तथा कर्मचारीहरूको नियुक्ति तथा बढुवाको लागि सिफारिस गर्न देहायका सदस्यहरू भएको एउटा पदपूर्ति समितिको गठन हुनेछः–

(क) उपकुलपति –अध्यक्ष
(ख) सदस्य, प्रदेश लोकसेवा आयोग –सदस्य
(ग) डीनहरू मध्येबाट एक जना –सदस्य
(घ) ख्याति प्राप्त प्राध्यापक मध्ये दुई जना –सदस्य

(२) उपदफा (१) को खण्ड (ग) र (घ) बमोजिम सदस्यको नियुक्ति उपकुलपतिको सिफारिसमा सहकुलपतिले गर्नेछ ।

(३) मनोनित सदस्यको पदावधि तीन वर्षको हुनेछ ।

(४) पदपूर्ति समितिले आफ्नो कार्यविधि आफै बनाई लागू गर्नेछ।

(५) पदपूर्ति समितिले शिक्षकको नियुक्ति तथा बढुवा गर्दा प्राज्ञिक क्षमता र अनुभवलाई तथा कर्मचारीको

नियुक्ति र बढुवा गर्दा प्रशासनिक दक्षता तथा अनुभवलाई मुख्य आधार बनाउनु पर्नेछ ।

(६) पदपूर्ति समितिको अध्यक्ष र सदस्यहरूको सुविधा र सेवाका अन्य शर्तहरू तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

१६. <u>पदपूर्ति समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार</u>: पदपूर्ति समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ;-

(क) विश्वविद्यालय सम्बन्धि कानून तथा प्रदेश लोकसेवाको मापदण्ड बमोजिम आवश्यक शिक्षक/प्रशिक्षक तथा अन्य कर्मचारीहरुको नियुक्ति तथा बढुवाको लागि सिफारिस गर्ने,

(ख) तोकिए बमजोम अन्य कार्य गर्ने ।

परिच्छेद-७
पदाधिकारी

१७. <u>कुलपतिः</u> (१) मुख्यमन्त्री विश्वविद्यालयको कुलपति हुनेछ ।

(२) कुलपति विश्वविद्यालयको दीक्षान्त समारोहमा अध्यक्षको आसन ग्रहण गर्नेछ ।

(३) कुलपतिले आवश्यकता अनुसार विश्वविद्यालयको निरीक्षण गर्न र निर्देशन दिन सक्नेछ।

१८. <u>सहकुलपतिः</u> (१) प्रदेशको सामाजिक विकास मन्त्री विश्वविद्यालयको सहकुलपति हुनेछ ।

(२) सहकुलपतिले कुलपतिको अनुपस्थितिमा विश्वविद्यालयको दीक्षान्त समारोहमा अध्यक्षता गर्नेछ।

(३) सहकुलपति विश्वविद्यालय सभाको अध्यक्ष हुनेछ ।

(४) सहकुलपतिले आवश्यकता अनुसार विश्वविद्यालयको निरीक्षण गर्न र निर्देशन दिन सक्नेछ।

१९. <u>उपकुलपतिः</u> (१) उपकुलपति विश्वविद्यालयमा पूरा समय काम गर्ने प्रमुख पदाधिकारी हुनेछ ।

(२) विश्वविद्यालयको उपकुलपति पदमा नियुक्तिको लागि सिफारिस पेश गर्न कुलपतिबाट सहकुलपतिको अध्यक्षतामा दुई जना सदस्य रहेको एक समिति गठन हुनेछ र सो समितिको सिफारिसमा कुलपतिबाट उपकुलपतिको नियुक्ति हुनेछ ।

(३) उपकुलपतिको योग्यता देहाय बमोजिम हुनेछः-

(क) मान्यता प्राप्त विश्वविद्यालयबाट कृषि सम्बन्धी विषयमा विद्यावारिधि उपाधि हासिल गरेको,

(ख) कृषि विषयमा शिक्षण अथवा कृषि अनुसन्धान क्षेत्रमा कम्तिमा १५ वर्षको अनुभव प्राप्त गरेको,

(ग) शैक्षिक वा प्राज्ञिक उन्नयनको क्षेत्रमा उत्कृष्ट व्यवस्थापकीय सीप र कौशल प्रदर्शन गरेको,

(घ) चालीस वर्ष उमेर पूरा भएको,

(ङ) उच्च नैतिक चरित्र भएको ।

(४) उपकुलपतिको कार्यकाल पाँच वर्षको हुनेछ ।

(५) विश्वविद्यालयको सबै काम कारवाही उपर उपकुलपतिको नियन्त्रण रहनेछ र निजले विश्वविद्यालयको काम कारवाहीमा निर्देशन दिन र रेखदेख गर्न सक्नेछ ।

(६) उपकुलपतिले सभाको निर्णय र निर्देशनहरू कार्यान्वयन गर्नु गराउनु पर्नेछ।

(७) निजको पारिश्रमिक, सुविधा र सेवाका अन्य शर्तहरू तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(८) उपकुलपतिको अन्य काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

२०. रजिष्ट्रारः (१) उपकुलपतिको सिफारिसमा सहकुलपतिले रजिष्ट्रारको नियुक्त गर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको नियुक्तिका लागि देहायका योग्यता भएको हुनुपर्नेछ;-

(क) मान्यता प्राप्त विश्वविद्यालयबाट

कम्तीमा स्नातकोत्तर उत्तीर्ण गरेको,

(ख) प्रशासनिक क्षेत्रमा कम्तीमा १० वर्षको अनुभव प्राप्त गरेको,

(ग) पैतिस वर्ष उमेर पूरा भएको,

(घ) उच्च नैतिक चरित्र भएको ।

(३) रजिष्ट्रारको पदावधि पाँच वर्षको हुनेछ ।

(४) रजिष्ट्रारको अनुपस्थितिमा रजिष्ट्रारले गर्नु पर्ने काम गर्न उपकुलपतिले डीनहरू मध्येबाट कुनै एक जनालाई नियुक्त गर्नेछ ।

(५) रजिष्ट्रारको पारिश्रमिक, सुविधा र सेवाका अन्य शर्तहरू तोकिए बमोजिम हुनेछ।

(६) विश्वविद्यालयको सम्पूर्ण प्रशासनिक कार्यको जिम्मेवारी पूर्वक कार्य सम्पन गर्ने गराउने अधिकार रजिष्ट्रारको हुनेछ।

(७) सभामा पेश गरिने विश्वविद्यालयको आय, व्ययको वार्षिक अनुमान तयार गर्ने जिम्मेवारी रजिष्ट्रारको हुनेछ ।

(८) रजिष्ट्रारले विश्वविद्यालयको हिसाव किताव तोकिए बमोजिम लेखा परीक्षण गराई त्यसको प्रतिवेदन सभामा पेश गर्नेछ ।

(९) रजिष्ट्रारको अन्य काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिएबमोजिम हुनेछ ।

२१. <u>डीन, निर्देशक र अन्य पदाधिकारीहरूको नियुक्तिः</u> डीन, निर्देशक र अन्य पदाधिकारीहरूको नियुक्ति काम, कर्तव्य, अधिकार, पारिश्रमिक, सुविधा र सेवाको शर्तहरू तोकिए बमोजिम हुनेछ।

२२. <u>नियुक्ति गर्नु पर्ने अवधिः</u> यस अध्यादेशमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि विश्वविद्यालयको कुनै पदाधिकारीको पद रिक्त भएमा सम्बन्धित अधिकारीले रिक्त भएको एक महिना भित्र त्यस्तो पदमा नियुक्ति गरी पूर्ति गर्नु पर्नेछ ।

२३. <u>जिम्मेवारी तोक्न सक्नेः</u> यस अध्यादेशमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि विश्वविद्यालयको कुनै पद रिक्त भएमा सो पदपूर्ति नभएसम्म दैनिक कार्य सञ्चालन गर्न बढीमा एक महिनाको लागि उपकुलपतिको जिम्मेवारी सहकुलपतिले र अन्य पदाधिकारीको जिम्मेवारी उपकुलपतिले विश्वविद्यालयको कुनै पदाधिकारीलाई तोक्न सक्नेछ ।

<u>परिच्छेद-८</u>

<u>सङ्काय, अनुसन्धान केन्द्र तथा अन्य निकाय</u>

२४. <u>सङ्कायः</u> (१) विश्वविद्यालयबाट सञ्चालन गरिने उच्च शिक्षाका लागि कृषि विषयमा तोकिए बमोजिमको सङ्काय रहनेछ ।

(२) सङ्कायको काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

२५. <u>अनुसन्धान केन्द्रः</u> (१) विश्वविद्यालयले कृषि विषयसँग सम्बन्धी विषयमा अनुसन्धान गर्नको लागि आवश्यकता अनुसार अनुसन्धान केन्द्रको स्थापना गर्न सक्नेछ ।

(२) अनुसन्धान केन्द्रको काम, कर्तव्य र अधिकार तथा सञ्चालन सम्बन्धी व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

२६. <u>विद्या परिषदः</u> (१) प्रत्येक सङ्कायमा शैक्षिक तथा प्राज्ञिक कार्यक्रमहरुको सञ्चालनको लागि तोकिए बमोजिम एक विद्या परिषद रहनेछ ।

(२) विद्या परिषद अन्तर्गत तोकिए बमोजिमका विशेष समिति रहनेछ ।

(३) विद्या परिषद सो अन्तर्गत रहने समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार तथा बैठकको कार्यविधि तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

२७. <u>महाविद्यालयः</u> (१) विश्वविद्यालयले कृषि विषयमा उच्च शिक्षा प्रदान गर्नका लागि आवश्यकता अनुसार महाविद्यालयको स्थापना तथा सञ्चालन गर्न सक्नेछ ।

(२) महाविद्यालय स्थापना र सञ्चालन सम्बन्धी व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

परिच्छेद-९

कोष, लेखा तथा लेखापरीक्षण

२८. विश्वविद्यालयको कोषः (१) विश्वविद्यालयको एक कोष रहनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको कोषमा देहायका रकमहरू रहनेछन:-

(क) नेपाल सरकारबाट प्राप्त रकम,

(ख) प्रदेश सरकारबाट प्राप्त रकम,

(ग) स्थानीय सरकारबाट प्राप्त रकम,

(घ) विश्वविद्यालयले सापटी लिएको रकम,

(ङ) विश्वविद्यालयको लागि दान, दातव्य र आर्थिक सहायता स्वरूप प्राप्त भएको रकम,

(च) शुल्क तथा अन्य कुनै स्रोतबाट प्राप्त रकम ।

(३) विश्वविद्यालयको कोषको रकम कुनै बाणिज्य बैंकमा खाता खोली जम्मा गरिनेछ।

(४) विश्वविद्यालयको कोष र खाताको सञ्चालन तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(५) विश्वविद्यालयको सबै खर्चहरू उपदफा (२) बमोजिमको कोषबाट व्यहोरिनेछ ।

२९. लेखा र लेखा परीक्षणः (१) विश्वविद्यालयको आय-व्ययको लेखा प्रचलित कानून बमोजिम राख्नु पर्नेछ ।

(२) विश्वविद्यालयको लेखा परीक्षण प्रचलित कानून बमोजिम गराउनु पर्नेछ ।

परिच्छेद-१०

विविध

३०. विश्वविद्यालयमा भर्ना हुन चाहिने योग्यताः विश्वविद्यालयमा भर्ना हुन चाहने विधार्थी वा अनुसन्धानकर्ता योग्यता तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

३१. काम कारवाही अवैध नमानिनेः विश्वविद्यालयको कुनै पदाधिकारीको स्थान रिक्त भई वा कुनै पदाधिकारीको नियुक्ति वा कुनै अङ्गको गठनमा त्रुटि भै काम कारवाही भएको रहेछ भने सो कारणले मात्र त्यस्तो काम कारवाई अवैध मानिने छैन ।

३२. पदबाट हटाउन सकिनेः (१) उपकुलपति वा रजिष्ट्रारबाट विश्वविद्यालयलाई गम्भीर असर पर्ने गरी कार्य भएको, पदीय जिमेवारी पूरा नगरेको वा पद अनुरुप आचारण नगरेको वा विश्वविद्यालयको हित विपरितको कुनै कार्य गरेको अवस्थामा सहकुलपतिद्वारा सभाका सदस्यहरु मध्येबाट तीन जना सदस्य रहेको छानविन समिति गठन गर्न सकिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको समितिले तोकेको मिति भित्र सत्य तथ्य बुझी सो सम्बन्धी प्रतिवेदन सहकुलपति समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमको समितिको प्रतिवेदनको आधारमा निज दोषी पाइएमा सभाको वहुमत सदस्यहरूको स्वीकृतिबाट उपकुलपतिलाई कुलपतिबाट र रजिष्ट्रारलाई सहकुलपतिबाट पदमुक्त गर्न सकिनेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम पदबाट हटाउने निर्णय गर्नु अघि निज उपर लागेको आरोपको सफाई पेश गर्ने मौका दिनुपर्नेछ ।

(५) उपकुलपति र रजिष्ट्रार बाहेक अन्य पदाधिकारीलाई उपदफा (१) बमोजिमको आरोपमा छानविन गर्न र पदबाट हटाउन अपनाउनु पर्ने प्रक्रिया तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(६) यस दफा बमोजिम कुनै पदाधिकारी उपर छानविन शुरु भएमा त्यसको अन्तिम निर्णय नभए सम्मको लागि निजले आफू बहाल रहेको पदमा काम गर्न पाउने छैन।

३३. असल नियतले काम गरेकोमा बचाउः यो अध्यादेश बमोजिम असल नियत लिई गरेको वा गर्न खोजेको कुनै कामको सम्बन्धमा विश्वविद्यालय वा विश्वविद्यालयको कुनै पदाधिकारी उपर मुद्दा चलाउने वा अन्य कुनै कानूनी कारवाही गरिने छैन ।

३४. <u>अधिकार प्रत्यायोजन:</u> (१) सभाले यो अध्यादेश वा यस अध्यादेश अन्तर्गत बनेको नियम बमोजिम आफूलाई प्राप्त अधिकारहरू मध्ये केही अधिकार कार्यकारी परिषद् वा उपकुलपतिलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।

(२) प्राज्ञिक परिषद्ले यो अध्यादेश वा यस अध्यादेश अन्तर्गत बनेको नियम बमोजिम आफूलाई प्राप्त अधिकारहरू मध्ये केही अधिकार विश्वविद्यालयका कुनै पदाधिकारी वा विश्वविद्यालयको कुनै समितिलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।

(३) कार्यकारी परिषद्ले यो अध्यादेश वा यस अध्यादेश अन्तर्गत बनेको नियम बमोजिम आफूलाई प्राप्त अधिकारहरू मध्ये केही अधिकार विश्वविद्यालयका कुनै पदाधिकारी वा विश्वविद्यालयको कुनै समितिलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।

३५. <u>प्रदेश सरकारसँग सम्पर्क:</u> विश्वविद्यालयले प्रदेश सरकारसँग सम्पर्क राख्दा प्रदेशको सामाजिक विकास मन्त्रालय मार्फत राख्नु पर्नेछ ।

३६. <u>वार्षिक प्रतिवेदन:</u> विश्वविद्यालयको वार्षिक प्रतिवेदन तोकिएको अवधि भित्र सभामा पेश गर्नुपर्नेछ।

३७. <u>विश्वविद्यालयलाई छुट र सुविधा:</u> (१) प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि विश्वविद्यालयको रजिष्ट्रेशन गर्नु पर्ने जुनसुकै लिखत रजिष्ट्रेशन गर्नु परेमा रजिष्ट्रेशन दस्तुर लाग्ने छैन।

३८. <u>पद रिक्त हुने अवस्थाः</u> (१) देहायको अवस्थामा पदाधिकारीहरुको पद रिक्त हुनेछः-

(क) निजको मृत्यु भएमा,

(ख) निजले दिएको राजिनामा अधिकार प्राप्त अधिकारीबाट स्वीकृत भएमा,

(ग) कुनै नैतिक पतन देखिने फौजदारी अपराधमा अदालतबाट सजाय पाएकोमा,

(घ) दफा ३२ बमोजिम पदबाट हटाएमा ।

३९. <u>स्वीकृति लिनु पर्नेः</u> यस अध्यादेशमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि प्रदेश सरकारलाई थप आर्थिक व्ययभार पर्ने विषयमा नियम बनाउँदा वा कार्य गर्दा प्रदेश सरकारको स्वीकृति लिनु पर्नेछ।

४०. <u>सम्झौता गर्नेः</u> विश्वविद्यालयले आवश्यकता अनुसार कुनै पनि स्वदेशी तथा विदेशी व्यक्ति, संघ, संस्थाहरुसँग पठन पाठन तथा अनुसन्धान कार्य सञ्चालन गर्न प्रचलित कानुनको अधीनमा रही सम्झौता गर्न सक्नेछ।

४१. <u>बौद्धिक सम्पति सम्बन्धी अधिकारः</u>(१) विश्वविद्यालयले गरेको अनुसन्धान, आविष्कार, उत्पादन वा अन्य कुनै आधारमा प्राप्त गर्ने बौद्धिक सम्पत्ति सम्बन्धी अधिकार प्रचलित कानून बमोजिम विश्वविद्यालयमा सुरक्षित रहनेछ ।

(२) विश्वविधालयले उपदफा (१) बमोजिमको काममा संलग्न रही अनुसन्धान, आविष्कार, उत्पादन वा अन्य

कुनै आधारमा प्राप्त गर्ने बौद्धिक सम्पत्ति आर्जनमा संलग्न अनुसन्धानकर्ता वा अन्य व्यक्तिलाई उपयुक्त पहिचान वा पुरस्कार वा तोकिए बमोजिम रोयल्टीको केही हिस्सा उपलब्ध गराउन सक्नेछ ।

४२.स्वार्थ बाझिएमा काम कारबाही गर्न नहुने: यस अध्यादेश अन्तर्गत मनोनयन वा नियुक्त हुने पदाधिकारीको विश्वविद्यालयको हित वा सरोकारसँग स्वार्थ बाझिने देखिएमा निज त्यस्तो काम कारबाही वा निर्णय प्रक्रियामा सहभागी हुन पाउने छैन ।

४३.बाह्य मूल्याङ्कन गरिने: (१) विश्वविद्यालय परिषद्ले प्रत्येक तीन वर्षमा विश्वविद्यालयबाट भए गरेका काम कारबाही, साधन र स्रोतको प्रयोग तथा प्राप्त उपलब्धि लगायतका विषयमा तोकिए बमोजिम बाह्य मूल्याङ्कन गराउन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको बाह्य मूल्याङ्कनको प्रतिवेदन विश्वविद्यालय सभा समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिमको मूल्याङ्कन प्रतिवेदन विश्वविद्यालय सभाले तीन वर्षको अवधि समाप्त भएको मितिले छ महिनाभित्र मन्त्रालयसमक्ष पेश गर्नेछ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम प्रतिवेदन मन्त्रालय समक्ष पेश भए पछि विश्वविद्यालयले सार्वजनिक गर्नेछ ।

४४. <u>विघटन हुँदाको परिणाम:</u> कुनै कारणले विश्वविद्यालय विघटन भएमा विश्वविद्यालयको सम्पत्ति तथा दायित्व प्रदेश सरकारमा सर्नेछ ।

४५. <u>नियम बनाउने अधिकार:</u> यस अध्यादेशको कार्यान्वयन गर्न विश्वविद्यालयले आवश्यक नियम बनाउन सक्नेछ।

प्रमाणीकरण मिति:२०७८।०७।२३

आज्ञाले,
दिलिप कुमार प्रधान
प्रदेश सरकारको निमित्त सचिव